

In beeld: De uitslag

Korte omschrijving werkvorm

Aan de hand van grafieken bespreekt u met de leerlingen verschillende aspecten van de verkiezingsuitslag.

Leerdoel

Kennis opdoen over de verkiezingsuitslag in Nederland en in het Europees Parlement.

Bronnen

eenvandaag.nl; nrc.nl; europeesparlement.nl; nos.nl

NB: Op vrijdag 30 mei wordt de uitslag officieel vastgesteld. De verdeling van de restzetels kan nog tot kleine wijzigingen leiden.

Duur

ca. 30 minuten

Handleiding

1. Projecteer de grafieken op een scherm. Met Adobe Acrobat kunt u met Ctrl+L de modus 'volledig scherm' inschakelen.
2. Stel bij de grafieken onderstaande vragen.

Vragen bij de grafieken

De nummers verwijzen naar de nummers boven de grafieken.

1. Weet iemand wat de uitslag in Nederland is?

PVV	4
SP	2
D66	4
VVD	3
CDA	5
PvdA	3
CU/SGP	2
GrL	2
PvdD	1

2. We vergelijken nu de uitslag van 2014 met die van 2009. Valt iemand iets op?

- *Voor de SP, VVD, CDA, PvdA en CU/SGP verandert er niets.*
- *De PVV en GroenLinks verliezen één zetel.*
- *D66 en de PvdD winnen één zetel.*
- *De veranderingen zijn in absolute aantallen erg klein. Voor de meeste partijen verandert er niks of het scheelt hooguit één zetel. In procenten zijn de*

veranderingen wel groot: de PVV verliest bijvoorbeeld 20% van hun zetels vergeleken met de uitslag in 2009. D66 daarentegen wint 33%.

3. A. We vergelijken nu de uitslag in met een peiling van 20 mei 2014. Wat valt op?

- i. Slechts bij twee partijen voorspelde de peiling de juiste uitslag.*
- ii. De peiling voorspelde niet dat de meeste partijen op hetzelfde zetelaantal zouden blijven.*
- iii. De peiling voorspelde winst voor de PVV, maar die partij verloor.*

B. Waarom denk je dat de peiling afweek van de uitslag?

- i. Hier zijn verschillende redenen voor te geven. Bij de verkiezingen voor het EP maakt het opkomstpercentage veel uit. De opkomst is vaak laag bij deze verkiezingen. De gemiddelde opkomst in alle lidstaten was nu ruim 43 procent. In Nederland is 37% van de stemgerechtigden zijn stem gaan uitbrengen. Bij een peiling wordt ook de mening van niet-stemmers gepeild.*

C. De NRC kopte op maandag 26 mei: "Winnaars en verliezers zijn blij met uitslag".

Wat zou de reactie van iedere partij zijn geweest? Wie kan hier voor elke partij iets over zeggen?

- i. PVV: stond hoger in deze peiling, maar verloor uiteindelijk slechts één zetel. Het had erger gekund.
Extra informatie: de PVV krijgt er één zetel bij ten opzichte van de exitpoll van donderdag 22 mei. Geert Wilders twitterde op 25 mei na de uitslag: "GEWELDIG TOCH 4 ZETELS!!! Op naar een grote eurokritische fractie in het EP samen met de volgende President van Frankrijk, Marine le Pen!"*
- ii. SP: stond hoog in de peiling, maar bleef gelijk. In elk geval geen verlies.
Extra informatie: Emile Roemer reageerde als volgt: 'Vooropgesteld: dit zijn voor ons de beste Europese verkiezingen ooit. We zijn 2,5 procent gestegen en dat is ontzettend knap en daar ben ik ontzettend trots op. We zijn ook de grootste partij op links, maar door lijstverbindingen verliezen D66 en wij een zetel en ik zal niet onder stoelen of banken steken dat ik dat niet leuk vind. Maar moreel zijn wij de winnaar met een grote sprong omhoog.' Roemer is wel blij met de groei van de Verenigd Linkse fractie in het Europees Parlement. 'We zijn nu ongeveer net zo groot als de liberalen.'*
- iii. D66: wint een zetel.
Extra informatie: D66-leider Alexander Pechtold is 'ongelooflijk blij' dat zijn partij met één Europarlementariër meer in het Europees Parlement komt dan de afgelopen periode. Zijn partij haalde bij de verkiezingen van afgelopen donderdag de meeste stemmen.*

- iv. *VVD: stond hoger in de peiling, maar bleek gelijk. In elk geval geen verlies.
Extra informatie: 'De VVD heeft 3 dikke zetels op eigen kracht behaald. Daar mogen we trots op zijn', aldus VVD-lijsttrekker Hans van Baalen.*
- v. *CDA: stond hoog in de peiling, maar bleef gelijk. In elk geval geen verlies.
Extra informatie: CDA-leider Sybrand Buma is 'dolblij' met de uitslag van de Europese verkiezingen: 'We zijn de grootste Nederlandse partij in het Europees Parlement.' Buma wees erop dat het CDA hetzelfde aantal zetels gehaald heeft als bij de vorige Europese verkiezingen in 2009, terwijl de partij in de afgelopen jaren zware nederlagen heeft geleden bij Tweede Kamerverkiezingen. 'We hebben de stijgende lijn weer te pakken.'*
- vi. *PvdA: stond hoger in de peiling, maar bleek gelijk. In elk geval geen verlies. De PvdA verloor sterk bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014. Deze uitslag viel daarom misschien wel mee.
Extra informatie: PvdA-leider Diederik Samsom is 'enigszins tevreden' dat zijn partij tegen de verwachting in toch 3 zetels heeft gehaald bij de verkiezingen van het Europees Parlement.*
- vii. *CU/SGP: geen winst, maar ook geen verlies.*
- viii. *GrL: stond lager in de peiling, maar verloor slechts één zetel.*
- ix. *PvdD: stond op nul zetels maar kreeg er toch één.
Extra informatie: 'Het is zeker!!! Voor het eerst in de geschiedenis een Partij voor de Dieren in een internationaal parlement!', twitterde Marianne Thieme, fractievoorzitter in de Tweede Kamer.*

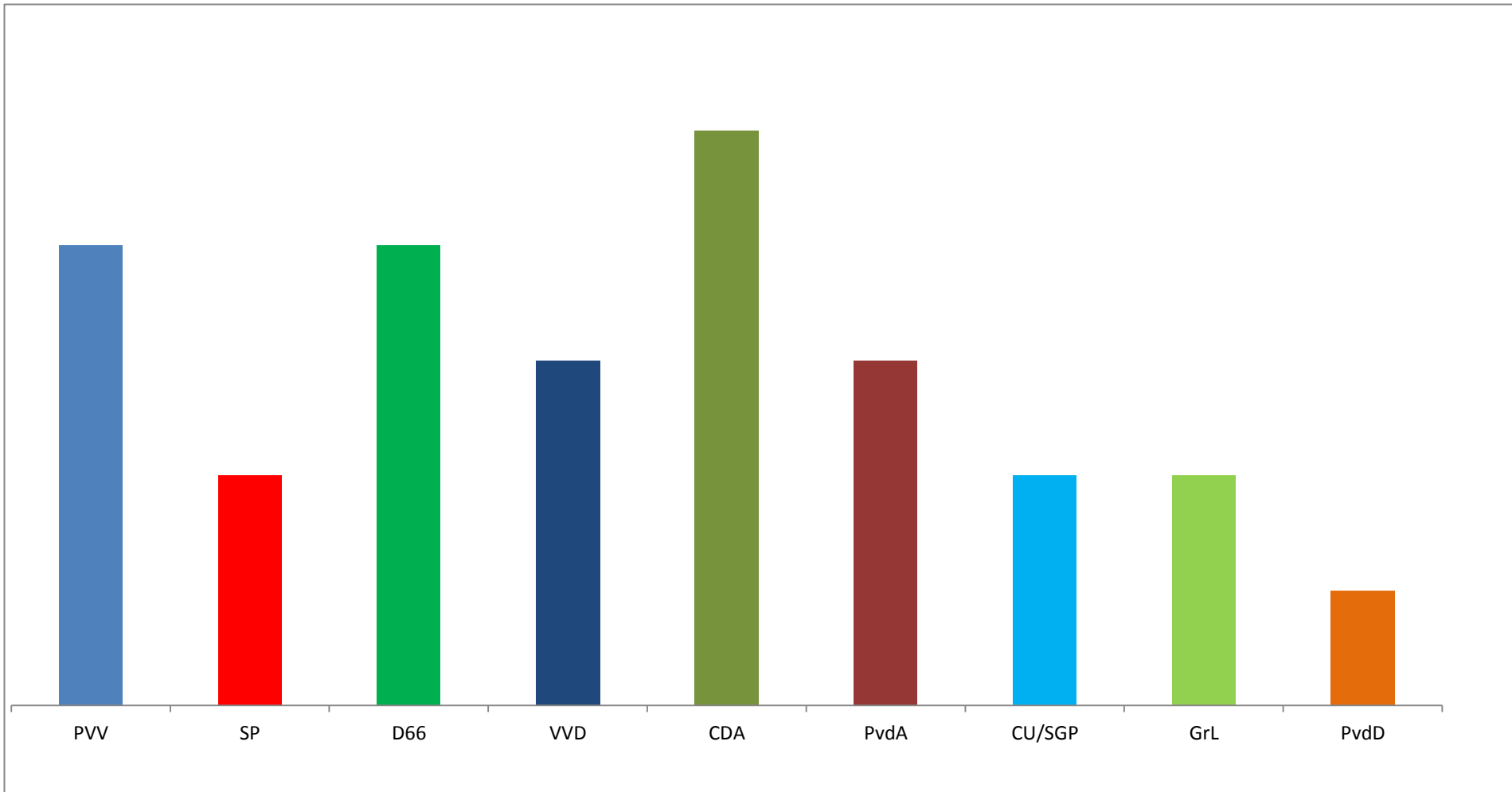
4. We bekijken nu de zetelverdeling in het Europees Parlement. Wat valt op?

- i. *De grootste veranderingen zijn het verlies van EVP en de winst van politieke partijen die nog niet bij een fractie zijn aangesloten: de PvdD en een aantal partijen die kritisch zijn over de EU.*
- ii. *Als je deze laatste groep niet meeneemt, is de volgorde van grootste partijen in het Europarlement gelijk gebleven.*

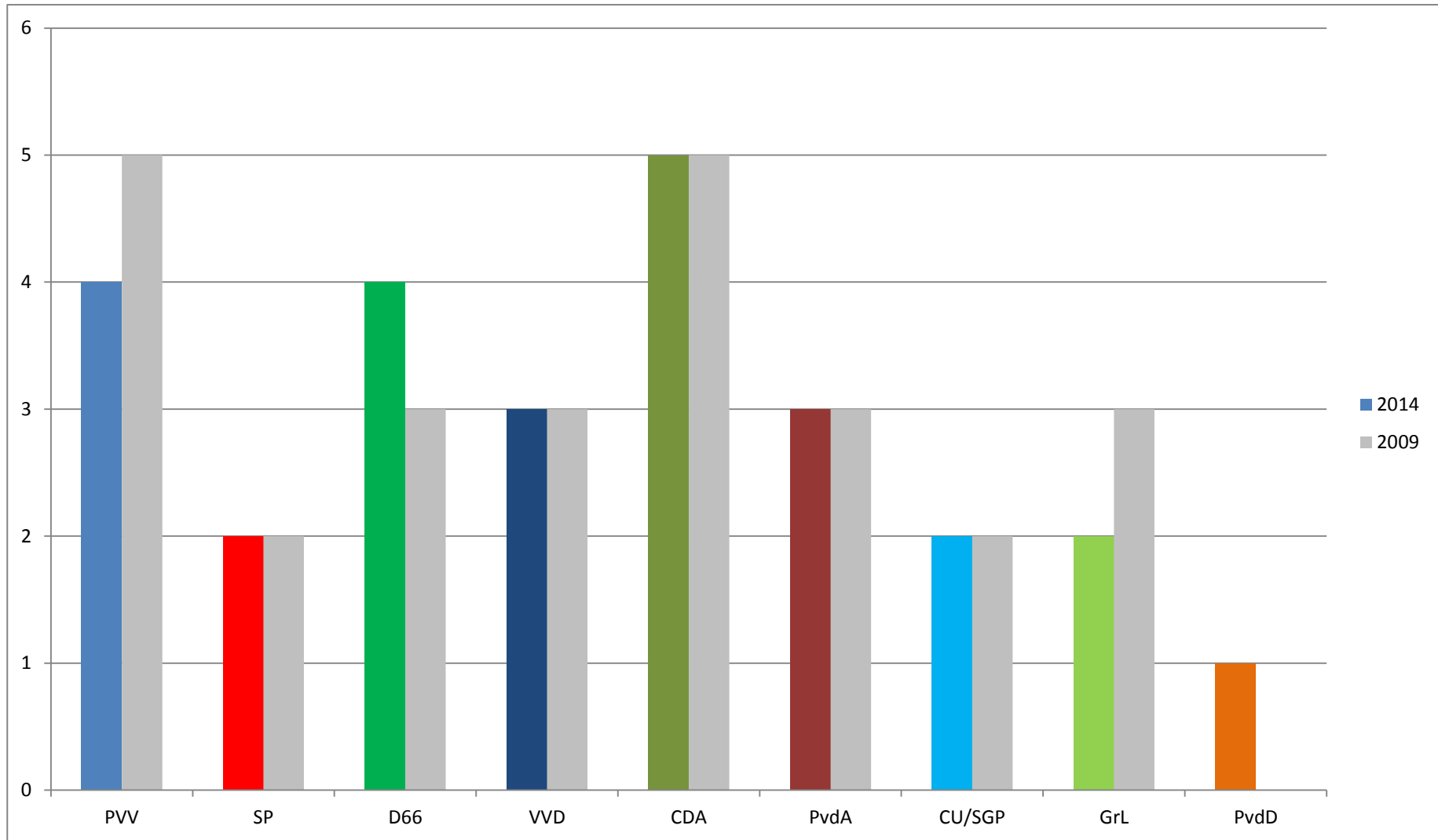
5. Vergelijk tot slot de uitslag in Nederland en die in het EP. Wat valt op?

- i. *Dit antwoord is niet heel duidelijk uit de grafiek te halen. In Nederland is geen duidelijke winst voor de partijen die kritisch op de EU zijn. In andere landen, zoals Frankrijk en Groot-Brittannië, is dat wel het geval. Dit zie je terug in de winst voor de partijen die nog niet bij een fractie zijn aangesloten.*
- ii. *In Nederland blijft het CDA gelijk, terwijl het in het EP flink verliest.*

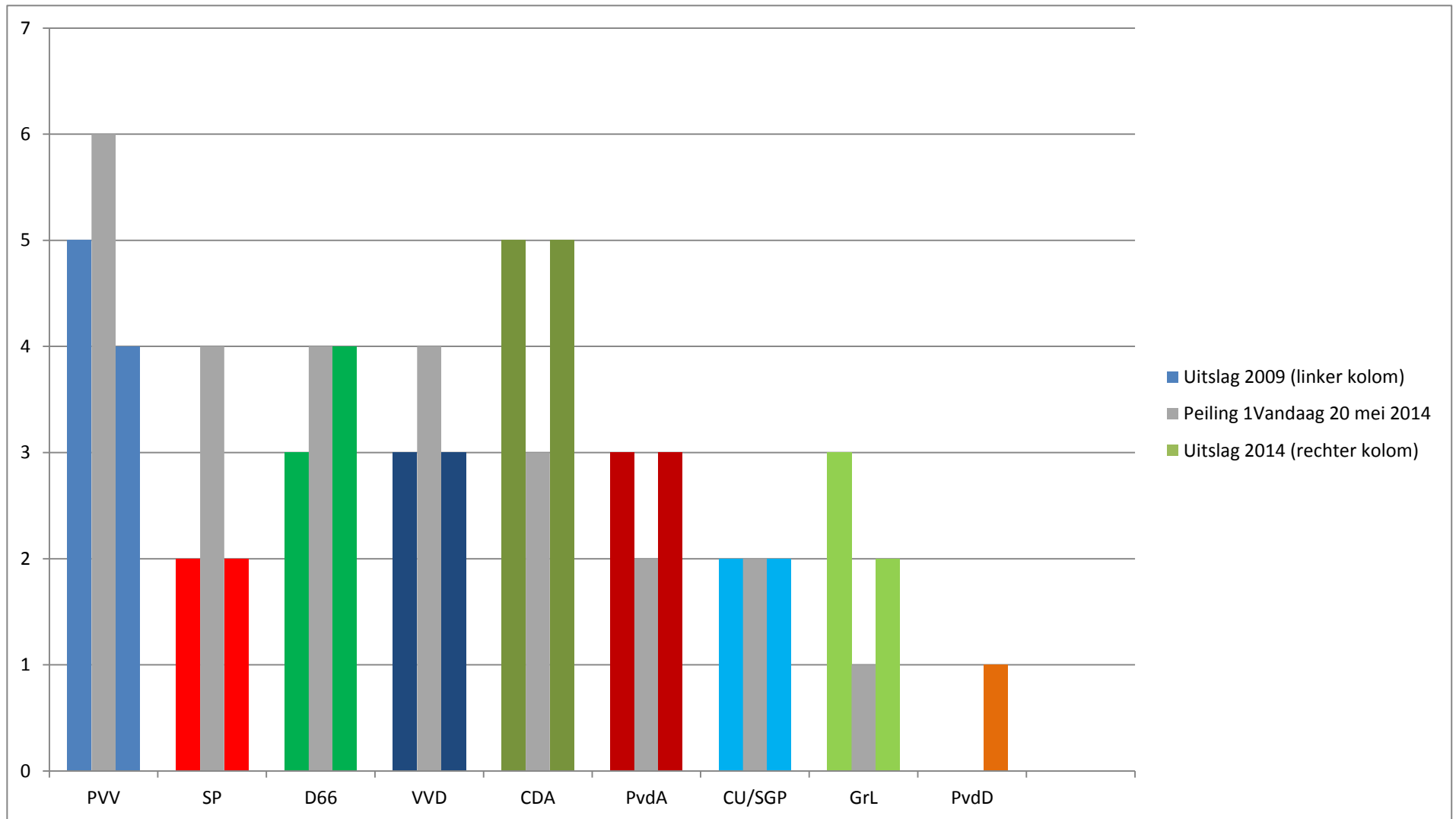
1. De verkiezingsuitslag van 2014

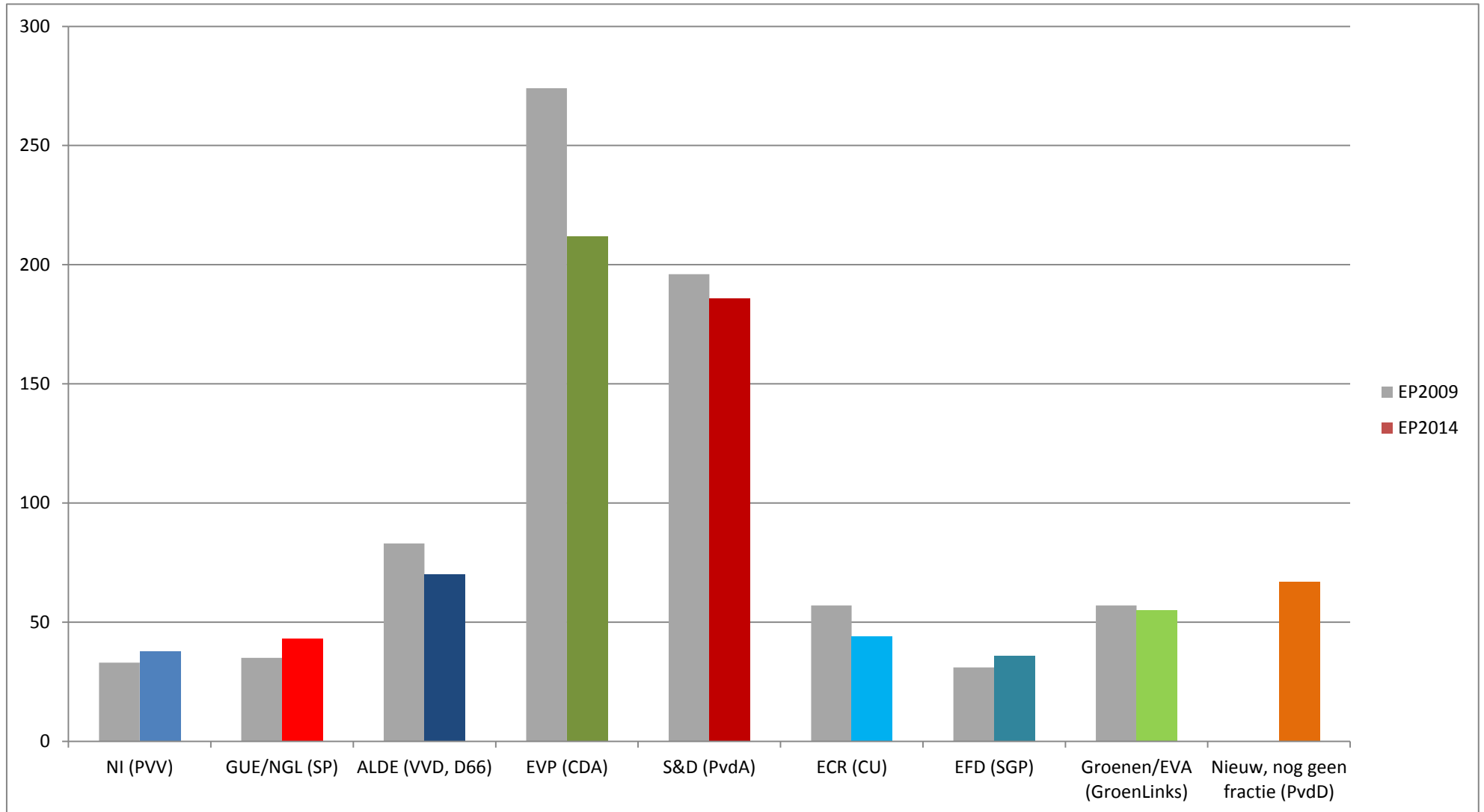
2. De verkiezingsuitslag van 2014 en 2009 vergeleken

3. De uitslag in 2009, een peiling van 20 mei 2014 en de uitslag van 2014

4. Uitslag in het Europees Parlement in 2009 en 2014

5. Vergelijking tussen de uitslag in Nederland en die in het Europe Parlement

